

УДК 339.564
JEL Classification E29; F47; O11

Кукіна Наталя

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки
Таврійський державний агротехнологічний університет
м. Мелітополь, Україна
E-mail: tasha02.06@mail.ru

ВПЛИВ ІНВЕСТИЦІЙ НА ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КРАЇНИ

Анотація

Вступ. Експорт є основним фактором у розвитку країни. Він забезпечує реалізацію міжнародних відносин. Експорт надає статус «розвиненої» країни і забезпечує процвітання нації. Сьогодні важливим є вивчення факторів експорту. Мотиваційні важелі ефективного використання експортного потенціалу необхідні для розробки макроекономічних прогнозів, що можливо досягнути за рахунок вивчення важіль-факторів експорту.

Методи. Дослідження проводилися на основі використання статистичного, розрахунково-конструктивного, системно-програмно-цільового методів. Методологічним підґрунтям в опрацюванні матеріалу виступив діалектичний метод пізнання суспільно-економічних явищ.

Результати. В ході проведення наукового дослідження виявлено, що поставленою метою-фактор є рівень валового внутрішнього продукту, а важіль-факторів – інвестицій і зайнятість. Зроблено оцінку зовнішніх та внутрішніх факторів експорту. З'ясовано, що три фактора демонструють виробничу функцію для національної економіки. Доказано, що найпоширеніша виробнича функція є функція Кобба-Дугласа. Встановлено, що рівень експорту сягає до 79% в залежності від рівня валового внутрішнього продукту. Таким чином, на основі функції, отримана прогностична модель національної економіки.

Перспективи. На наш погляд, структура та динаміка зовнішньої торгівлі не відповідають експортним можливостям нашої держави. В структурі експорту переважають сировина та продукція з низьким ступенем переробки. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в останні роки було значно лібералізовано, хоча, з іншого боку, розвиток експорту стримують істотні нетарифні (нетарифні) обмеження. Серед головних факторів, що стримують розвиток експортного потенціалу, є: нестабільність законодавчої бази; складні митні процедури; низький рівень розвитку фінансового сектора та ринкових інституцій, що в майбутньому плануються як перспективи наших подальших досліджень.

Ключові слова: валовий внутрішній продукт, експорт, експортний потенціал, інвестиції, фактори експорту, функція Кобба-Дугласа.

Вступ.

У сучасних умовах розвитку України актуальності набуває пошук нових ідей і підходів щодо питання ефективного функціонування економіки держави на засадах досягнення передових позицій у світі. Вирішальну роль у цьому відіграє конкурентоспроможність національної економіки.

Конкурентоспроможність є однією з найважливіших категорій, яка дає уяву про позиціонування країни на світовому ринку, а підвищення макроекономічних показників конкурентоздатності держави повинно стати стратегічним завданням уряду на перспективу. При цьому повинні бути забезпечені сприятливі умови щодо зростання ефективності зовнішньоекономічних операцій та підвищення якісних економічних характеристик національної економіки.

Одним з чинників забезпечення економічного розвитку країни є активізація конкурентних процесів. Пов'язане це з тим, що показники конкурентоспроможності національної економіки торкаються усіх сфер господарської діяльності країни і створюють багато можливостей для успішної реалізації міжнародних відносин, досягнення статусу «розвиненої» країни, а також майбутнього процвітання української нації.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Питання впливу конкурентоспроможності на експортний потенціал країни вивчали як західні вчені: П. Кругман, Б. Олін, М. Портер, так і вітчизняні: О. Алімова [1], В. Артеменко [2], О. Бєлейченко [3], З. Борисенко, Ю. Верпанов [4], В. Гейць, А. Даниленко та ін. Українські вчені досить ретельно вивчають міжнародні рейтинги та дають аналіз результатів своїх досліджень.

Разом з тим, ряд аспектів цієї багатопланової проблеми залишаються недостатньо вивченими і потребують дослідження. Зокрема, це низка методичних і організаційно-економічних питань, пов'язаних з науково-обґрунтованим підвищенням рівня експорту на засадах активації цільових факторів під дією факторів-важелів, формуванням економічно виправданої віддачі від масштабу виробництва національної економіки, розробкою прогнозів макропоказників, з урахуванням дії факторів-важелів системи конкурентоспроможності країни.

Мета.

Метою роботи є обґрунтування теоретико-методичних засад і перспективних практичних напрямів підвищення конкурентоспроможності національної економіки при дослідженні цільових факторів конкуренції країни на основі функції Кобба-Дугласа.

Методологія дослідження.

Дослідження проводилися на основі використання статистичного, розрахунково-конструктивного, системно-програмно-цільового методів. Методологічним підґрунтям в опрацюванні матеріалу виступив діалектичний метод пізнання суспільно-економічних явищ.

Результати.

Організація експорту підпадає під вплив великої кількості факторів географічного, макроекономічного, соціального, техніко-технологічного, зовнішньоекономічного і, навіть, політичного характеру [6]. Наявність складної системи взаємовідносин і зв'язків між українськими товаровиробниками, зовнішнім і внутрішнім середовищем та неточною кількісною і якісною оцінкою параметрів такої системи дозволяє віднести проблеми оцінки ефективного використання експортного потенціалу до низькоструктурних [7]. У той же час потреба в дослідженні процесів, що протікають у складних системах – до яких відносять оцінку експортного потенціалу – зумовила необхідність когнітивного підходу до вирішення даної проблеми.

Когнітивна карта та подальший сценарний підхід до аналізу системи впливу зовнішнього і внутрішнього середовища на підвищення розміру експорту дозволяють виявити, які параметри потребують прискореного розвитку та вимагають необхідних заходів по їх удосконаленню (рис. 1):

1. Цільові фактори – зміна чи сталість яких є метою керування системою: X1 – номінальний рівень ВВП.

2. Фактори-індикатори – відображають та пояснюють розвиток процесів у проблемній ситуації: X2 – реальні доходи населення; X4 – інновації; X5 – дотації; X6 – вивізні мито; X10 – обмінний курс.

3. Фактори-важелі (управління) – потенційно можливі важелі впливу на ситуацію: X3 – рівень зайнятості населення; X7 – прями інвестиції за кордон з України; X8 – прями іноземні інвестиції; X9 – імпорт; X11 – валовий зовнішній борг.

З метою обмеження множини можливого плану експерименту впливу у вершинах орієнтованого графа був розглянутий наступний план експерименту, що відображає найефективніші впливи на фактори досліджуваної моделі (табл. 1).

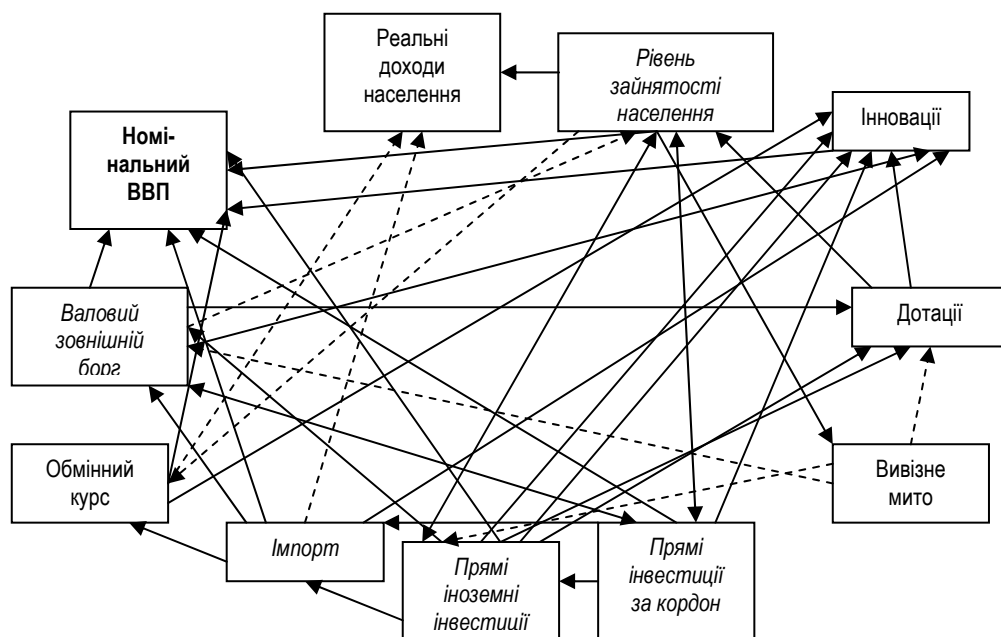

Рис. 1. Когнітивна карта взаємозв'язків факторів експорту*

*Джерело: авторська розробка

Таблиця 1

План сценарного моделювання поведінки системи підвищення експорту*

Сценарії	Імпульси	V_3	V_7	V_8	V_9	V_{71}
		Рівень зайнятості населення	Прямі інвестиції за кордон	Прямі іноземні інвестиції	Імпорт	Валовий зовнішній борг
1	$q_8 = +1, q_9 = -1, q_{11} = -1.$			+1	-1	-1
2	$q_8 = +1, q_9 = -1, q_{11} = +1.$			+1	-1	+1
3	$q_3 = +1, q_7 = -1, q_8 = +1.$	+1	-1	+1		

*Джерело: авторська розробка

Результати моделювання за сценарним аналізом представимо у вигляді таблиці 2.

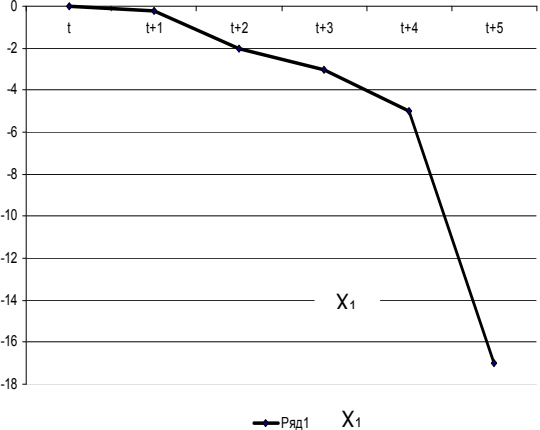
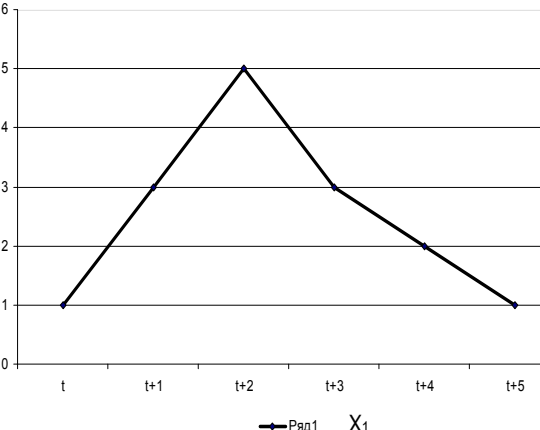
Отже, забезпечення бажаних тенденцій у еволюційному розвитку системи (сценарій 1) без керівного впливу важелів на процеси посилює спад макроекономічних показників, які характеризують конкурентоспроможність країни. Найбільш позитивний ефект досягається за рахунок комплексної активації основних факторів виробництва (сценарій 4), що гарантує прояв віддачі у вигляді росту результативних макропоказників починаючи з 3-го такту моделювання. Таким чином, зростання факторів виробництва, таких як збільшення валових внутрішніх інвестицій та рівня зайнятості населення, повинне стати спонукаючими важелями ефективного використання експортного потенціалу країни.

Аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів експортного потенціалу країни показав, що цільовим фактором системи конкурентоспроможності національної економіки є рівень ВВП, темпи та розміри якого залежать від двох важелів-факторів – капітальних інвестицій та рівня зайнятості населення. Іншими словами, усі три фактори демонструють виробничу функцію національної економіки,

алгоритм вивчення якої базується на визначенні регресійної залежності між ВВП та впливаючими на нього факторами: капіталу та праці.

Таблиця 2

Результати сценарного моделювання системи «підвищення експорту»*

Результати моделювання	Підсумок
<p>Сценарій 1. Імпульс поступає у три вершини V8, V9, V11. Прямі іноземні інвестиції зростають, їх темпи росту значні ($q_8 = +1$); зменшується обсяг імпорту продукції ($q_9 = -1$); держава поступово ліквідує валовий зовнішній борг ($q_{11} = -1$).</p> 	<p>Представлена ситуація в цілому відповідає бажаному положенню справ в національній економіці. Покращення бюджетної ситуації країни та обмеження імпортних поставок веде до скорочення рівня ВВП, і, як наслідок, до кризи національної економіки. Еволюційний розвиток системи без різких спадів буде відбуватися до 3-го такту моделювання, зберігаючи тенденцію помірному скорочення. Після 4-го такту ця тенденція набуває катастрофічний характер.</p> <p>Висновок. З метою застереження погіршення ситуації у майбутньому, збереження та покращення існуючих позицій необхідні заходи по ефективному галузевому розподілу капіталовкладень.</p>
<p>Сценарій 2. Імпульс поступає у три вершини V8, V9, V11. Прямі іноземні інвестиції зростають, їх темпи росту значні ($q_8 = +1$); зменшується обсяг імпорту продукції ($q_9 = -1$); держава продовжує збільшувати валовий зовнішній борг ($q_{11} = +1$).</p> 	<p>Приріст грошей в національну економіку активно не діє на систему, оскільки удосконалення обсягів валового внутрішнього продукту носить тимчасовий ефект. Відмічається циклічний характер впливу від фази піднесення до фази різкого спаду. Інертність системи дозволяє зберегти стабільність до 3-го такту моделювання, після якого спостерігається значне погіршення економічної ситуації економіки країни.</p> <p>Висновок. Немає необхідності збільшувати митні тарифи на ввіз продукції, нарощувати суму державного боргу, щоб змусити товаровиробників активізувати ефективний процес виробництва. Такі стимули нарощування обсягів виробництва важливі, при цьому державний борг та обсяг імпорту не відіграють ключової ролі.</p>

Продовження табл. 2

Результати моделювання	Підсумок
<p>Сценарій 3. Імпульс поступає у три вершини V3, V8, V9. Рівень зайнятості населення зростає ($q_3 = +1$); прями інвестиції за кордон зростають ($q_8 = -1$); прями іноземні інвестиції зростають, їх темпи росту значні ($q_{11} = +1$).</p> <p style="text-align: center;">—●— Ряд1 X₁</p>	<p>Зростання показників відбувається швидкими темпами, одразу після 3-го такту моделювання. Економічний розвиток цільового елемента системи носить довгостроковий характер.</p> <p>Висновок. Найбільший ефект досягається за комплексної взаємодії на систему факторів виробничої функції Кобба-Дугласа, пов'язаних з активацією інвестиційних процесів безпосередньо в країні та мінімізацією рівня безробіття. Велика роль, при цьому, відведена ефективній комбінації двох факторів ВВП: праці та капіталу (зменшення прямих інвестицій за кордон підвищує розмір валових внутрішніх інвестицій), яка забезпечить ефект масштабів виробництва та конкурентоздатність національної економіки.</p>

*Джерело: розраховано автором

Однією з найпоширеніших виробничих функцій, що найчастіше використовується у макроекономічних дослідженнях, є виробнича функція Кобба-Дугласа:

$$Y = A \times K^\alpha \times L^\beta \times e^{rt}, \quad (1)$$

де Y – рівень ВВП країни;

A – статистичний параметр функції;

K – величина капіталу;

L – величина праці;

α і β – коефіцієнт еластичності ВВП по витратах капіталу та праці відповідно;

e – основа натуральних логарифмів;

r – фактор якісних змін у використанні ресурсів;

t – час.

За допомогою Пакету аналізу програми Excel виводимо результативний вираз функції ВВП країни. Результати розрахунків представимо у вигляді таблиці (табл. 3).

Таблиця 3

Вихідні дані для побудови регресійної моделі*

Роки	ВВП, млн. грн.	Валові інвестиції, млн. грн.	Кількість зайнятого населення, тис. осіб
	Y	K	L
2006	544153	134740	20680
2007	720731	203318	20904,7
2008	948056	264883	20972,3
2009	913345	155815	22191,5
2010	1082569	199918	20266
2011	1316600	282474	20324,2
2012	1408889	257335	20354,3
2013	1454931	228474	20404,1

Продовження табл. 3

2014	1566728	220968	18073,3			
2015	1979458	303297	16443,2			
2015	1979458	303297	16443,2			
<i>Регресійна статистика</i>						
R	0,842433					
R-квадрат	0,709694					
Нормований R-квадрат	0,62675					
Стандартна похибка	0,238379					
Спостереження	10					
<i>Дисперсійний аналіз</i>						
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значимість F</i>	
Регресія	2	0,972407	0,486203	8,556249	0,013182	
Залишок	7	0,39777	0,056824			
Всього	9	1,370177				
	<i>Коефіцієнти</i>	<i>Стандартна помилка</i>	<i>t-статистика</i>	<i>P-значення</i>	<i>Нижнє 95%</i>	<i>Верхнє 95%</i>
Y	20,99615	13,64391	1,538867	0,167728	-11,2666	53,25886
X 1	0,860252	0,360861	2,38389	0,048603	0,006952	1,713552
X 2	-1,7818	1,089435	-1,63553	0,145952	-4,35791	0,794299

*Джерело: розраховано автором за даними Статистичного щорічника України за 2006-2015 рр. [5].

За даними 2006-2015 років була отримана наступна модель:

$$\ln(Y) = 20,99615 \times 0,86 \ln(K) \times (-1,78) \ln(L), \quad (2)$$

$$Y = e^{20,99615} \times K^{0,86} \times L^{-1,78}, \quad (3)$$

Дана модель у відповідності з критерієм вагомості Фішера є вагомою. Зміни ВВП на 70,9 % обумовлені регресійною залежністю (3) від розміру капіталу та кількості активного населення України.

За формулою (3) розрахуємо прогнозне значення ВВП на 2015 рік (перевірка похибки рівняння):

$$ВВП_{2015} = e^{20,99615} \times (303297)^{0,86} \times (16443,2)^{-1,78} = 1954368 \text{ (млн .грн .)}$$

Похибка (%) прогнозного значення у порівнянні з реальним ВВП розраховувалася за формулою:

$$\left(\frac{ВВП_{реал} - ВВП_{прогноз}}{ВВП_{реал}} \right) \times 100 \quad (4)$$

та становила 1,27%. Таким чином, прогнозний результат обсягу ВВП на 2015 рік був вірний на 98,73%, що доводить сенс використання функції Кобба-Дугласа у даних економічних умовах прогнозування експорту на майбутнє.

Досліджуючи коефіцієнти еластичності факторів виробництва бачимо, що процес створення ВВП відбувається за спадаючої віддачі від масштабу виробництва, оскільки $(\alpha + \beta) \leq 1$. Це говорить

про те, що фактори виробництва в країні використовуються неефективно, а це поганий атрибут конкурентоспроможності національної економіки.

Для покращення віддачі від масштабів виробництва необхідний довгостроковий період, на протязі якого буде удосконалюватися ринок праці, ліквідуватиметься нелегальне працевлаштування, досягатиметься ефективний приріст продуктивності праці.

Капітальні інвестиції мають позитивний коефіцієнт еластичності приросту ВВП, що говорить про можливість швидкого приросту ВВП та експорту (а саме на 0,86% на кожний 1% приросту капіталу) за рахунок приросту капіталовкладень у виробничий сектор країни. Тому, для прогнозування показників конкурентоспроможності, необхідно визначити залежність рівня ВВП саме від рівня інвестицій з формули (3):

$$K = Y^{1,163} / e^{24,4} \times L^{-2,02}, \quad (5)$$

На засадах макроекономічної функціональної залежності:

$$\Delta Y = \Delta E / \mu. \quad (6)$$

де ΔY – зміна обсягу ВВП;

ΔE – зміна обсягу експорту;

μ – мультиплікатор ВВП.

Враховуючи, що мультиплікатор ВВП становить 0,7926, то за методикою розрахунку граничного приросту можна легко розрахувати прогнозні показники ВВП та експорту за формулами (3) та (5). Результати представимо на рис. 2.

Виходячи з розрахункового прогнозу поступове підвищення інвестицій у розвиток економіки доволі помірними темпами нарощує рівень ВВП та експорту в країні. Інакше кажучи, інвестиції – це швидко діючий важіль покращення рівня конкурентоспроможності країни, проте не довготривалий, оскільки його дія без допомоги дії фактору зайнятості населення поступово нівелюватиметься у майбутньому. Саме це демонструє прогноз на рис. 2, відображуючи досить невпевнений приріст обох макропоказників країни.

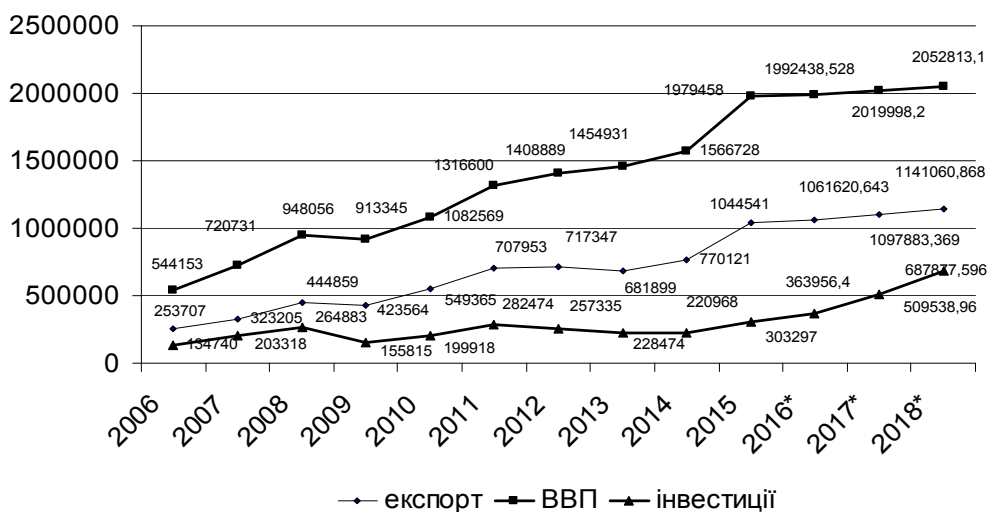

Рис. 2. Прогноз показників ВВП та експорту від зростання інвестицій*

*Джерело: розраховано автором за даними Статистичного щорічника України за 2006-2015 рр. [5;8].

Звідси можна зробити висновок, що на сьогоднішній день в пріоритеті – зростання саме інвестиції в основний капітал. Тобто, вирішальну роль у конкурентоспроможності країни відіграє капіталізація як економіки загалом, так і окремих підприємств. Капітал є однією з найважливіших категорій, яка дає уяву про економічний рівень розвитку країни, а підвищення ступеня капіталізації економіки повинно стати стратегічним завданням держави на перспективу. При цьому повинні бути забезпечені сприятливі умови щодо накопичення капіталу та підвищення рівня ефективності його використання [9].

Інвестори зацікавлені у вкладенні грошових коштів в національну економіку, проте наявність великої кількості стримуючих факторів, таких як: непрогнозована інфляція, наявність тіньової економіки, недосконалість законодавчої бази, податковий тягар та інше не сприяє пошуків інвестиційної діяльності в Україні [10; 11].

Так, державним агентством України з інвестицій та розвитку була розроблена концепція Державної цільової програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011–2015 роки, в якій зазначені певні шляхи і способи розв'язання даної проблем, такі як:

- 1) покращення інвестиційного клімату; створення умов для переходу до інвестиційно-інноваційної моделі розвитку економіки через удосконалення законодавства, спрямованого на активізацію інвестиційної діяльності; зняття перешкод і стимулювання залучення інвестицій;
- 2) удосконалення методології розробки та оцінювання інвестиційних проєктів;
- 3) розвиток інвестиційного ринку та інвестиційної інфраструктури;
- 4) забезпечення ефективності та прозорості функціонування механізмів державно-приватного партнерства (концесія, спільна діяльність, угоди про розподіл продукції тощо).

Але, як зазначає більшість економістів, починати бажано з:

- стабілізації політичної, економічної ситуації в Україні;
- забезпечення правового захисту інвесторам та підприємництву;
- зменшення адміністративного тиску на підприємницьку діяльність.

Саме комплексне використання усіх цих заходів може забезпечити ефективність інвестиційної діяльності, а отже, і підвищити ефективність використання експортного потенціалу країни та конкурентоспроможності національної економіки.

Висновки і перспективи.

Таким чином, прогнозування цільового фактору конкурентоспроможності національної економіки показало, що рівень експорту на 79% залежить від рівня ВВП країни, який, у свою чергу, залежить від двох важелів конкурентоздатної системи – праці та капіталу. Механізм підвищення рівня ВВП та експорту базується на поступовому нарощуванні показника валових інвестицій та кількості зайнятого населення. Проте рівень зайнятості населення має негативну тенденцію розвитку, про що свідчить від'ємний показник еластичності (-1,78). Саме це зумовлює існуючу від'ємну віддачу від масштабу виробництва у країні, і, як наслідок, програш у певній конкурентній позиції на міжнародному ринку. Тому, варто окреслити, що перспективи подальших досліджень полягатимуть у пошуку стимулюючих факторів, що виступають мотиваторами для зайнятості населення.

Інший важіль – інвестиції, має позитивний ефект впливу на макропоказники, які характеризують конкурентоздатність. Проте, одиночний його вплив не приносить бажаних тенденцій зростання конкурентоспроможності (про що свідчить рис. 2). Однак активізація зростання даного фактору необхідна для економічно виправданої здорової системи функціонування національної економіки. Збільшення розмірів капіталу на 1% забезпечує 0,86% приросту ВВП, що є великим кроком, на сьогодні, на зустріч ефективній економічній системі і конкурентоздатності країни.

Список використаних джерел

1. Алимova О.О. Експортний потенціал України: проблеми та перспективи реалізації. *Наукові праці Чорноморського державного університету ім. П. Могили*. 2009. Т.64, вип. 51. С. 53-59.
2. Артеменко В. Індикатори стійкого соціально-економічного розвитку регіонів. *Регіональна економіка*. 2006. № 2. С. 90–97.
3. Белейченко О. Г. Чинники впливу на конкурентоспроможність економіки. *Економіка та держава*. 2009. № 8. С. 33–35.
4. Верпанов Ю.Ю., Васильєв А.А. Передумови формування зовнішньоторгівельної політики країни в контексті економічної безпеки. *Наукові праці Чорноморського державного університету ім. П. Могили: зб. наук. праць*. 2009. Т.64, вип. 51. С. 59-65.
5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Кутідзе Л.С. Експортний потенціал регіону: сутність, діагностика, механізми реалізації: монографія. Запоріжжя: Вид-во ЗНУ. 2011. 318 с.
7. Мельник Т.М., Вишинська Т.Л. Іллегалізація сфери зовнішньої торгівлі товарами в Україні. *Економічний часопис XXI: зб. наук. праць*. 2014. № 7-8(1). С. 44-47.
8. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/zakon_kr_perebuv/4592
9. Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2016-2017. URL: [http://edclub.com.ua/analityka/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-1](http://edclub.com.ua/analityka/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-1)
10. Україна «Експорт як панацея для української економіки»; за ред. Яна Полянська. Київ : 10 квітня 2015. – 236 с.
11. Чалапко (Калник) Л.Д., Петретятко Л.А., Козак С.І. Експортний потенціал України: проблеми і перспективи реалізації. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2016. Вип. 26(2). С. 247–253.

Статтю отримано: 30.03.2017 / Рецензування 19.04.2017 / Прийнято до друку: 3.05.2017

Natalia Kukina

Ph.D. (in Economics), Associate Professor
Department of Economics
Tavria State Agrotechnological University
Melitopol, Ukraine
E-mail: tasha02.06@mail.ru

EFFECTS OF INVESTMENTS UPON THE EXPORT POTENTIAL OF THE COUNTRY

Abstract

Introduction. Exports are one major factor in the country's development. It ensures the implementation of international relations. Exports provide the status of a "developed" country and ensure the prosperity of the nation. Today it is important to study the factors of export. Motivational levers of effective use of the export potential are needed to develop macroeconomic forecasts that can be achieved through the study of export leverage-factors.

Methods. The research was conducted on the basis of the use of statistical, calculation and constructive, system, program and target methods. A methodological basis for the study of material is the dialectical method of cognition of social and economic phenomena.

Results. During the research, it was founded that the goal-factor is the level of gross domestic product, and leverage-factors are investment and employment. The estimation of external and internal factors exports is made. It was founded that three factors demonstrate the productive function of the national economy. It is proved that the most common production function is the Cobb-Douglas function. It is established that the level of exports reaches 79% depending on the level of gross domestic product. Thus, a prognostic model of the national economy is obtained based on the function.

Discussion. In our view, the structure and dynamics of foreign trade do not correspond to the export opportunities of our state. Raw materials and products with low processing are dominated in the structure of exports. The state regulation of foreign economic activity in recent years has been considerably liberalized, although, on the other hand, the development of export is hampered by significant non-trade (non-tariff) restrictions. Among the main factors hampering the development of

export potential are: the instability of the legislative framework; complex customs procedures; the low level of development of the financial sector and market institutions, which in the future is planned to be the prospect of our further research.

Key words. *Gross domestic product, export, export potential, investment, export factors, Cobb-Douglas function.*

References

1. Alymova, O.O. (2009). Eksportnyi potentsial Ukrainy: problemy ta perspektyvy realizatsii [The export potential of Ukraine: problems and prospects of implementation]. *The scientific works of Petro Mohyla Black Sea National University*, 64, 51, 53–59.
2. Artemenko, V. (2006). Indykatory stiikoho sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehioniv [Indicators of sustainable socio-economic development of regions]. *Regional economy*, 2, 90–97.
3. Bielieichenko, O.H. (2009). Chynnyky vplyvu na konkurentospromozhnist ekonomiky [Factors of influence upon the competitiveness of the economy]. *Economy and State*, 8, 33–35.
4. Verpanov, Yu. Yu., & Vasyliiev, A.A. (2009). Peredumovy formuvannia zovnishnotorhivelnoi polityky krainy v konteksti ekonomichnoi bezpeky. [The background of forming the country's foreign trade policy in the context of economic security]. *The scientific works of Petro Mohyla Black Sea National University*, 64, 51, 59–65.
5. State Statistic Service of Ukraine. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Kutidze, L. S. (2011). *Eksportnyi potentsial rehionu: sutnist, diahnostyka, mehanizmy realizatsii* [Export potential of the region: essence, diagnostics and mechanisms of implementation]. Zaporizhzhia, Ukraine: ZNU.
7. Melnyk, T. M., & Vyshynska, T.L. (2014). Iplehalizatsiya sfery zovnishnoi torhivli tovaramy v Ukraini [Legalization of the sphere of foreign trade in goods in Ukraine]. *Economic Journal of the XXI Century*, 7–8(1), 44–47.
8. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine. Retrieved from http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/zakon_kr_perebuv/4592.
9. The position of Ukraine in the world ranking according to the index of global competitiveness 2016-2017. Retrieved from <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytyngu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-1>.
10. Polianska, Ya. (Ed.). (2015). *Ukraina «Eksport yak panatseia dlia ukrainskoi ekonomiky»* [Ukraine «Export as a Panacea for the Ukrainian Economy»]. Kyiv, Ukraine: Naukova dumka.
11. Chalapko (Kalnyk), L. D., Petretiatko, L. A., & Kozak, S. I. (2016). Eksportnyi potentsial Ukrainy: problemy i perspektyvy realizatsii [The export potential of Ukraine: problems and prospects of implementation]. *Scientific Reporter of UFNU of Ukraine*, 26 (2), 247–253.

Received: 03.30.2017 / Review 04.19.2017 / Accepted 05.3.2017

